

6. Vapaa sivistystyö

6.1. Rahoitettava toiminta

Vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansalaisopistot, kansanopistot, opintokeskukset, liikunnan koulutuskeskukset ja kesäyliopistot.

Vapaan sivistystyön rahoitus määräytyy vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) ja asetuksen (805/1998) mukaan. Rahoituksen saamisen ehtona on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä ylläpitämislupa, jossa määritellään oppilaitoksen koulutustehtävä ja muut koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Vapaan sivistystyön lain mukainen ylläpitämislupa voidaan myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle.

Vuonna 2024 vapaan sivistystyön rahoituksen piirissä olevia oppilaitoksia on yhteensä 290, joista 72 kansanopistoa + Snellman-korkeakoulu, 11 valtakunnallista ja 3 alueellista liikunnan koulutuskeskusta, 173 kansalaisopistoa, 19 kesäyliopistoa ja 12 opintokeskusta.

Vapaan sivistystyön oppilaitosten järjestämän perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoitus määräytyy kyseessä olevan koulutusmuodon rahoitusperusteiden mukaisesti.

6.2. Vapaan sivistystyön rahoituksen perusteet

Vapaan sivistystyön rahoitus perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiin suoritteiden määriin ja suoritteita vastaaviin yksikköhintoihin. Suoritepäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa.

Vuoden 2024 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2019 toteutuneisiin kustannuksiin. Lisäksi vapaan sivistystyön oppilaitosmuotokohtaisiin keskimääräisiin yksikköhintoihin vaikuttaa valtiontalouden säästötoimet, joiden vaikutuksesta yksikköhintoihin ei ole tehty joka vuosi kustannustason muutoksesta aiheutuvaa indeksitarkistusta.

Vuonna 2018 voimaan tulleen vapaasta sivistystyöstä annetun lain muutoksen mukaan kansanopiston, opintokeskuksen, kansalaisopiston tai kesäyliopiston ylläpitäjälle myönnetään 100 prosentin valtionosuus sellaiseen oppilaitoksen ylläpitäjän järjestämään koulutukseen, joka on hyväksytty opiskelijan kotoutumissuunnitelmaan. Vuoden 2022 alusta lukien maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyn koulutuksen valtionosuusrahoitus erotettiin oppilaitoksien suoritekiintiöistä omaksi kokonaisuudekseen vapaan sivistystyön rahoitusjärjestelmässä. Täten kotoutumissuunnitelmaan hyväksytty luku- ja kirjoitustaidon sekä muun kotoutumista edistävän suomen/ruotsin kielen koulutus ei enää vähennä yleisen vapaan sivistystyön suoritekiintiön määrää. Suoritepäätökset tehdään kuitenkin valtion talousarvion rajoissa.

6.3. Kansanopistot

Kansanopistot ovat kokopäiväistä opetusta antavia sisäoppilaitoksia, jotka järjestävät nuorille ja aikuisille omaehtoisia opintoja, edistävät opiskelijoiden opiskeluvälmiuksia sekä kasvattavat heitä yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä.

Kansanopistojen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opiskelijaviikkojen määrän ja opiskelijaviikkoa kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

6.3.1. Yksikköhinnan laskenta

Kansanopistojen vapaan sivistystyön korottamattoman yksikköhinnan pohja-arvo vuonna 2024 on 262,39 euroa /opiskelijaviikko.

Yksikköhintaa korotetaan seuraavien tekijöiden perusteella (A 805/1998, 3§):

- opistossa majoitettujen opiskelijoiden opiskelijaviikkojen osalta 30 %
- vaikeasti vammaisten opiskelijaviikkojen osalta 97 % kansanopistoille, joiden pääasiallisen koulutustehtävän muodostaa vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus (ns. erityiskansanopistot), ja 32 % kansanopistoille, joiden koulutustehtävään kuuluu osana vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus
- niistä opiskelijaviikoista, jotka osana kansanopiston ylläpitämisluvan mukaista koulutustehtävää ovat työelämän aktiiviseen kansalaisuuteen ja työolojen kehittämiseen tarkoitettua koulutusta tai erityisestä syystä määrättävää muuta erityistä koulutustehtävää, yksikköhintaa korotetaan 26 %

Yksikköhinta lasketaan seuraavasti:

(pohja-arvo x opiskelijaviikot + korotus-% x pohja-arvo x korotettavat opiskelijaviikot)

opiskelijaviikot

Opiskelijaviikot otetaan huomioon vuosien 2018, 2019 ja 2022 toteutuneiden opiskelijaviikkojen keskiarvona (johtuen Covid-19). Yksityisen kansanopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 6,79 %:lla (L 632/1998, 13 a §)

6.3.2. Rahoituksen määräytyminen

Kansanopistojen vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla sille vahvistettu opiskelijaviikkojen määrä opiskelijaviikkoa kohden määrättyllä yksikköhinnalla. Kansanopistoille myönnettävän valtionosuuden määrä on 57 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi hakemuksesta myöntää kansanopiston ylläpitäjälle valtionosuutta enemmän kuin 57 %, jos oppilaitoksen luvan mukainen pääasiallinen koulutustehtävä on vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus. Valtionosuuden määrä voi tässä tapauksessa olla enintään 80 prosenttia.

Maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyn koulutuksen sekä kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksen valtionosuusprosentti on 100%. Näistä tarkemmin myöhemmissä kappaleissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama opiskelijaviikkojen määrä perustuu kyseisen kansanopiston aiempina vuosina toteutuneiden opiskelijaviikkojen määriin sekä valtion talousarviossa jaettavissa olevaan opiskelijaviikkojen kokonaismäärään. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksen perusteeksi vahvistamat opiskelijaviikkomäärät määräytyvät 90 prosenttisesti opistokohtaisten kiintiöiden mukaan, jolloin opistojen vuosien 2009–2013 toteutuneiden opiskelijaviikkojen keskiarvo suhteutettiin kaikkien opistojen keskiarvoista yhteenlaskettuun mää-

rään ja rahoitusvuodelle jaettavissa olevien opiskelijaviikkojen tasoon. Opistojen välinen suhteellinen osuus jaettavissa olevista opiskelijaviikoista pysyy vuosittain samana ja kiintiöiden laskennan perusteena olevat vuodet eivät myöskään muutu.

Rahoituksen perusteeksi vahvistettavien opiskelijaviikkojen määrästä noin 10% muodostuu ns. liikkuvasta osasta. Vuodelle 2024 opiskelijaviikkojen liikkuva osa lasketaan vuosien 2018, 2019 ja 2022 toteutuneiden opiskelijaviikkojen keskiarvon mukaan suhteutettuna kaikkien opistojen keskiarvoista yhteenlaskettuun määrään ja rahoitusvuodelle jaettavissa olevien opiskelijaviikkojen tasoon.

Jos etäopetuksen antaminen ei ole kansanopiston ylläpitämisluvassa mainittu koulutustehtävä, otetaan oppilaitoksen valtionosuuden perusteena käytettäviä opiskelijaviikkoja laskettaessa etäopetuksen ja työssäoppimisen opiskelijaviikkojen yhteismäärästä huomioon enintään 20 prosenttia oppilaitoksen kaikista toteutuneista lähiopetuksen opiskelijaviikoista. Työssäoppimisen opiskelijaviikoista otetaan kuitenkin aina huomioon enintään 20 prosenttia oppilaitoksen kaikista toteutuneista lähiopetuksen opiskelijaviikoista.

Mikäli opiston kolmen vuoden toteutuneiden opiskelijaviikkojen keskiarvo jää alle myönnettävissä olevan suoritemäärän, opistolle myönnetään korkeintaan keskiarvon mukainen määrä suoritteita. Myönnetty suoritemäärä voi pudota korkeintaan 10 % edellisen vuoden myönnettystä, rahoitusvuoden tasoon suhteutetusta suoritemäärästä.

Maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyin koulutuksen rahoitus

Vuoden 2022 alusta lukien maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyin koulutuksen valtionosuusrahoitus erotetaan oppilaitoksien suoritekiintiöistä omaksi kokonaisuudekseen vapaan sivistystyön rahoitusjärjestelmässä. Järjestetty maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksyty koulutus ei siten enää vähennä yleisen vapaan sivistystyön suoritekiintiön määrää (912/2021). Maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyin koulutuksen valtionosuusprosentti on 100%. Suoritepäätökset tehdään kuitenkin valtion talousarvion rajoissa. Vuodelle 2024 vahvistetun maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyin koulutuksen opiskelijaviikkojen määrän valmistelussa perustana on ollut vuoden 2022 toteutuneet opiskelijaviikot. Toteumasta on vähennetty vuonna 2022 Ukraina-lisärahoituksella jo rahoitetut suoritteet.

Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksen rahoitus (Vapaan sivistystyön laki, 7a luku ja 9§)

Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutukseen myönnetään 100 prosentin valtionosuus siten, että 57 prosentilla tai 80 prosentilla rahoitettujen suoritteiden valtionosuus korotetaan 100 prosenttiin. 1.8.2022 lukien tämän koulutuksen järjestämiseen kansanopiston ylläpitäjälle myönnetään yksikköhintaan oppimateriaalilisa, joka on 6,90 euroa/opiskelijaviikko. Suoritepäätökset tehdään kuitenkin valtion talousarvion rajoissa.

Varainhoitovuoden rahoitusta määrättäessä huomioidaan varainhoitovuotta edeltänyttä vuotta edeltäneen vuoden toteutuneet suoritteet. Vuoden 2024 kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksen rahoitus määräytyy vuonna 2022 vapaan sivistystyön lain 7 a luvun mukaisesti järjestetyn koulutuksen toteutuneiden suoritteiden perusteella, eli perustuu Opetushallituksen syyskuun 2022 tiedonkeruussa (20.9.) ilmoitettuun tietoon siitä, kuinka monta oppivelvollisuuden piiriin kuuluvaa opiskelijaa opiskeli kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksessa, jonka pituus on lain mukaan vähintään 34 opiskelijaviikkoa/lukuvuosi. Jokaisesta tuolloin ilmoitetusta kansanopistojen oppivelvollisille

suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksen opiskelijasta maksetaan 34 opiskelijaviikon korotetun valtionosuuden rahoitus vuonna 2024. Vuoden 2024 rahoitus tarkistetaan syyslukukauden osalta vuoden 2024 syyskuun 20. päivän opiskelijamäärätietojen mukaiseksi, joiden osalta rahoituksen perusteena käytetään 17 opiskelijaviikkoa per opiskelija. Kevään 2024 osalta jää voimaan edellisen syksyn 20.9.2023 opiskelijamäärä x 17 opiskelijaviikkoa. Rahoitettujen suoritteiden määrää korotetaan ylöspäin, mikäli ylläpitäjän ilmoittama tämän koulutuksen opiskelijamäärä kalenterivuoden edeltävän vuoden syksyllä (20.9.2023) x 34 opiskelijaviikkoa, antaa korkeamman luvun, kuin vuoden 2022 toteutuneiden suoritteiden määrä. Ylläpitäjän rahoituksen perusteena on kuitenkin aina vähintään vuoden 2022 toteuman mukaisen suoritemäärä.

Lisärahoitus kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutukseen Ukrainasta tulleiden kielikoulutustarpeeseen.

Ukrainasta tulleiden kielikoulutukseen myönnetään 100 prosentin valtionosuus, mikäli heille on laadittu kotoutumissuunnitelma, johon koulutus on hyväksytty. Vapaan sivistystyön kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyille koulutukselle on tähän tarkoitukseen myönnetty lisärahoitusta vuodelle 2024.

Vuoden 2024 rahoituksessa kaikki vuoden 2022 toteutuneet Ukraina-suoritteet on rahoitettu siltä osin kuin niille ei oltu myönnetty lisärahoitusta vuonna 2022. Osa oppilaitoksista saivat Ukraina-suoritteet katettua lisärahoituksella jo vuonna 2022. Tämän lisäksi myös ennakollista lisärahoitusta jaetaan. Ennakollisesti myönnettävän lisärahoituksen peruste muodostuu vuoden 2023 ukrainalaisten suoriteteot sekä arvioista, siltä osin kun ne ylittävät vuodelle 2024 myönnettävän kotoutumiskoulutuksen normijärjestelmän mukaisen rahoituksen suoritetaso. Suhteuttamiskerroin on 0,33.

Suoritepäätös on ennakollinen ja sillä myönnettyt lisäsuoritteet kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyille koulutukselle Ukrainasta tulleiden kielikoulutustarpeeseen tarkistetaan lokakuussa 2024 tehtävällä päätöksellä 1.1.-31.7.2024 suoriteteot ja syyslukukauden arvioidun suoritetarpeen perusteella. Suoritepäätökset tehdään kuitenkin valtion talousarvion rajoissa.

Marraskuussa 2023 annetun suoritepäätöksen lisärahoituksen piiriin pääsivät ne oppilaitokset, joilla oli Ukrainasta tulleita opiskelijoita kirjoilla 20.9.2023 ja jotka ilmoittivat tarvitsevansa lisärahoitusta voidakseen vastata Ukrainasta tulleiden kielikoulutustarpeeseen.

Ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen lisäämiseen osoitettu lisärahoitus on harkinnanvaraisesti jaettu vuodelle 2024.

Raportti kansanopistojen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

6.4. Kansalaisopistot

Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Kansalaisopistojen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

6.4.1. Yksikköhinnan laskenta

Kansalaisopistojen vapaan sivistystyön keskimääräinen yksikköhinta vuonna 2024 on 95,18 euroa/opetustunti. Yksityisen kansalaisopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 3,69 %:lla (L 632/1998, 13 a §)

6.4.2. Rahoituksen määräytyminen

Kansalaisopiston valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön ko. opistolle vahvistama opetustuntien määrä opetustunnin yksikköhinnalla. Kansalaisopistoille myönnettävän valtionosuuden määrä on 57 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistamasta opetustuntien määrästä 90 % perustuu kiintiöön, jolloin jaettavissa olevien opetustuntien opistokohtaiset määrät pysyvät suhteellisesti samansuuruisina vuodesta toiseen.

Liikkuva osan perusteella vahvistetaan 10 % opetustunneista. Liikkuvan osan jakosuhteet lasketaan kansalaisopistojen toiminta-alueilla väestöpohjassa tapahtuneiden muutosten perusteella. Väestöpohjan muutoksissa seurataan toiminta-alueiden väestön kokonaismäärää, työttömien määrää, vieraskielisten määrää ja 63 vuotta täyttäneiden määrää. Liikkuvan osan laskennassa väestön kokonaismäärän muutoksen painoarvo on 70 % ja kaikkien muiden kriteerien muutosten painoarvo on 10 %. Vuonna 2024 väestömuutosten osuus liikkuvassa osassa perustuu viimeisimpiin käytettävissä oleviin Tilastokeskuksen tietoihin, työttömyystilaston osalta vuosien 2011 ja 2021 väliseen muutokseen ja muiden väestötietojen osalta vuosien 2013 ja 2023 väliseen muutokseen.

Mikäli opiston kolmen vuoden toteutuneiden opetustuntien keskiarvo jää alle myönnettävissä olevan suoritemäärän, opistolle myönnetään korkeintaan keskiarvon mukainen määrä suoritteita. Myönnetty suoritemäärä voi pudota korkeintaan 10 % edellisen vuoden myönnetystä, rahoitusvuoden tasoon suhteutetusta suoritemäärästä. Johtuen Covid-19 -poikkeusoloista käytetään vuosien 2018, 2019 ja 2022 toteutuneiden opetustuntien keskiarvoa.

Maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutuksen rahoitus

Vuoden 2022 alusta lukien maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutuksen valtionosuusrahoitus erotetaan oppilaitoksien suoritekiintiöistä omaksi kokonaisuudekseen vapaan sivistystyön rahoitusjärjestelmässä. Järjestetty kotoutumiskoulutus ei siten enää vähennä yleisen vapaan sivistystyön suoritekiintiön määrää (912/2021). Maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutuksen valtionosuusprosentti on 100 %. Suoritepäätökset tehdään kuitenkin valtion talousarvion rajoissa. Vuodelle 2024 vahvistetun kotoutumiskoulutuksen opetustuntien määrän valmistelussa perustana on ollut vuoden 2022 opetustunnit. Toteumasta on vähennetty vuonna 2022 Ukraina-lisärahoituksella jo rahoitetut suoritteet.

Lisärahoitus kotoutumissuunnitelmaan hyväksyttyn koulutukseen Ukrainasta tulleiden kielikoulutustarpeeseen.

Ukrainasta tulleiden kielikoulutukseen myönnetään 100 prosentin valtionosuus, mikäli heille on laadittu kotoutumissuunnitelma, johon koulutus on hyväksytty. Vapaan sivistystyön kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyille koulutukselle on tähän tarkoitukseen myönnetty lisärahoitusta vuodelle 2024.

Vuoden 2024 rahoituksessa kaikki vuoden 2022 toteutuneet Ukraina-suoritteet on rahoitettu siltä osin kuin niille ei oltu myönnetty lisärahoitusta vuonna 2022. Osa oppilaitoksista saivat Ukraina-suoritteet katettua lisärahoituksella jo vuonna 2022. Tämän lisäksi myös ennakollista

lisärahoitusta jaetaan. Ennakollisesti myönnettävän lisärahoituksen peruste muodostuu vuoden 2023 ukrainalaisten suoritoteumasta sekä arvioista, siltä osin kun ne ylittävät vuodelle 2024 myönnettävän kotoutumiskoulutuksen normijärjestelmän mukaisen rahoituksen suoritetaso. Suhteuttamiskerroin on 0,33.

Suoritepäätös on ennakollinen ja sillä myönnettyt lisäsuoritteet kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyille koulutukselle Ukrainasta tulleiden kielikoulutustarpeeseen tarkistetaan lokakuussa 2024 tehtävällä päätöksellä 1.1.-31.7.2024 suoritoteuman ja syyslukukauden arvioidun suoritetarpeen perusteella. Suoritepäätökset tehdään kuitenkin valtion talousarvion rajoissa.

Marraskuussa 2023 annetun suoritepäätöksen lisärahoituksen piiriin pääsivät ne oppilaitokset, joilla oli Ukrainasta tulleita opiskelijoita kirjoilla 20.9.2023 ja jotka ilmoittivat tarvitsevansa lisärahoitusta voidakseen vastata Ukrainasta tulleiden kielikoulutustarpeeseen.

Ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen lisäämiseen osoitettu lisärahoitus on harkinnanvaraisesti jaettu vuodelle 2024.

Raportti kansalaisopistojen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

6.5. Kesäyliopistot

Kesäyliopistot ovat alueellisen koulutustarjonnan oppilaitoksia, joiden toiminnassa painottuvat avoin korkeakouluopetus sekä alueen muihin osaamis- ja sivistystarpeisiin vastaaminen ottaen huomioon myös korkeakoulutettu väestö.

Kesäyliopistojen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

6.5.1. Yksikköhinnan laskenta

Kesäyliopistojen vapaan sivistystyön yksikköhinta vuonna 2024 on 163,08 euroa/opetustunti. Yksityisen kesäyliopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 5,73 %:lla (L 632/1998, 13 a §).

6.5.2. Rahoituksen määräytyminen

Kesäyliopiston vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön ko. opistolle vahvistama opetustuntien määrä opetustunnin yksikköhinnalla. Kesäyliopistoille myönnettävän valtionosuuden määrä on 57 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama opetustuntien määrä perustuu kyseisen kesäyliopiston toteutuneiden opetustuntien määriin ja valtion talousarviossa jaettavissa olevan opetustuntien kokonaismäärän mukaan. Vuodelle 2024 vahvistetun opetustuntien määrän valmistelussa perustana ovat olleet vuosien 2021, 2022 ja 2023 toteutuneiden (vuoden 2023 osalta toteuma + arvio) opetustuntien määrät siten, että vuoden 2021 opetustunteja painotetaan kertoimella 65 % ja vuosien 2022 ja 2023 opetustunteja painotetaan kertoimella 100%.

Maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutuksen rahoitus

Vuoden 2022 alusta lukien maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutuksen valtionosuusrahoitus erotetaan oppilaitoksien suoriteteikiintiöistä omaksi kokonaisuudekseen

vapaan sivistystyön rahoitusjärjestelmässä. Järjestetty kotoutumiskoulutus ei siten enää vähennä yleisen vapaan sivistystyön suoritekiintiön määrää (912/2021). Maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutuksen valtionosuusprosentti on 100%. Suoritepäätökset tehdään kuitenkin valtion talousarvion rajoissa. Vuodelle 2024 vahvistetun kotoutumiskoulutuksen opetustuntien määrän valmistelussa perustana on ollut vuoden 2022 toteutuneet opetustunnit.

Ukrainasta tulleiden kielikoulutukseen myönnetään 100 prosentin valtionosuus, mikäli heille on laadittu kotoutumissuunnitelma, johon koulutus on hyväksytty. Vapaan sivistystyön kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyille koulutukselle on tähän tarkoitukseen myönnetty lisärahoitusta vuodelle 2024.

Vuoden 2024 rahoituksessa kaikki vuoden 2022 toteutuneet Ukraina-suoritteet on rahoitettu siltä osin kuin niille ei oltu myönnetty lisärahoitusta vuonna 2022. Osa oppilaitoksista saivat Ukraina-suoritteet katettua lisärahoituksella jo vuonna 2022. Tämän lisäksi myös ennakkollista lisärahoitusta jaetaan. Ennakollisesti myönnettävän lisärahoituksen peruste muodostuu vuoden 2023 ukrainalaisten suoritetoteumasta sekä arvioista, siltä osin kun ne ylittävät vuodelle 2024 myönnettävän kotoutumiskoulutuksen normijärjestelmän mukaisen rahoituksen suoritetaso. Suhteuttamiskerroin on 0,33.

Suoritepäätös on ennakkollinen ja sillä myönnetyt lisäsuoritteet kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyille koulutukselle Ukrainasta tulleiden kielikoulutustarpeeseen tarkistetaan lokakuussa 2024 tehtävällä päätöksellä 1.1.-31.7.2024 suoriteteuman ja syyslukukauden arvioidun suoritetarpeen perusteella. Suoritepäätökset tehdään kuitenkin valtion talousarvion rajoissa.

Marraskuussa 2023 annetun suoritepäätöksen lisärahoituksen piiriin pääsivät ne oppilaitokset, joilla oli Ukrainasta tulleita opiskelijoita kirjoilla 20.9.2023 ja jotka ilmoittivat tarvitsevansa lisärahoitusta voidakseen vastata Ukrainasta tulleiden kielikoulutustarpeeseen.

Raportti kesäyliopistojen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

6.6. Liikunnan koulutuskeskukset

Liikunnan koulutuskeskukset ovat kokopäiväistä opetusta antavia valtakunnallisia sisäoppilaitoksia tai alueellisia oppilaitoksia, joiden tehtävänä on järjestää liikuntaharrastusta, hyvinvointia ja terveyttä edistävää koulutusta koko väestölle sekä liikunnan järjestö- ja seuratoimintaa palvelevaa koulutusta ja valmennustoimintaa.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opiskelijavuorokausien määrän ja opiskelijavuorokautta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opiskelijapäivien määrän ja opiskelijapäivää kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

6.6.1. Yksikköhinnan laskenta

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijavuorokauden yksikköhinta lasketaan käyttökustannusten perusteella. Vuonna 2024 arvonlisäveroton yksikköhinta on 94,30 euroa/opiskelijavuorokausi. Yksityisen valtakunnallisen liikunnan koulutuskeskuksen ylläpitäjän

arvonlisäverollinen yksikköhinta on 100,44 euroa/opiskelijavuorokausi, jossa korotusta on 6,51% arvonlisäverottomaan yksikköhintaan (L 632/1998, 13 a §).

6.6.2. Rahoituksen määräytyminen

Valtakunnallisen liikunnan koulutuskeskuksen vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön ko. liikunnan koulutuskeskukselle vahvistama opiskelijavuorokausien määrä opiskelijavuorokauden yksikköhinnalla.

Liikunnan koulutuskeskuksille myönnettävän valtionosuuden määrä on 65 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta.

Koronapandemiasta johtuen vuodet 2020 ja 2021 ovat olleet poikkeuksellisia liikunnan koulutuskeskusten toiminnan näkökulmasta. Opetus ja -kulttuuriministeriön suoritteiden vahvistaminen on toteutettu siitä lähtökohdasta, ettei koronaepidemiasta johtuvat toiminnan volyymin ja kustannusten pienentyminen vaikuta alentavasti tulevien vuosien rahoitustasoon ja jakautumiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama opiskelijavuorokausien määrä perustuu kyseisen liikunnan koulutuskeskuksen toteutuneiden opiskelijavuorokausien määriin. Suoritepäätös vuodelle 2024 on tehty vuoden 2023 suoritepäätöksen VN/28654/2022 esittelymuistion mukaisesti siten, että vuosia 2020 ja 2021 (31.8. saakka) ei huomioida pitkä aikavälin keskiarvoseuranassa. Vuodelle 2024 vahvistetun opiskelijavuorokausien määrän valmistelun perusteena ovat olleet aikavälillä 1.1.2018 -31.7.2023 (47 kk ilman vuotta 2020 ja ajanjaksoa 1.1. -31.8.2021) toteutuneiden opiskelijavuorokausien määrät.

Raportti liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää vuosittain alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien määrän ja opiskelijapäivän yksikköhinnan valtion talousarviossa olevan määrärahan puitteissa. Vuonna 2024 yksikköhinta on 16,60 euroa/opiskelijapäivä Valtionosuus myönnetään erillisellä opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä.

6.7. Opintokeskukset

Opintokeskukset toimivat valtakunnallisina oppilaitoksina järjestämällä opintoja itse sekä yhdessä kansalais- ja kulttuurijärjestöjen kanssa elinikäisen oppimisen, hyvinvoinnin ja aktiivisen kansalaisuuden sekä demokratian ja kansalaisyhteiskunnan toiminnan edistämiseksi. Opintokeskusten rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

6.7.1. Yksikköhinnan laskenta

Opintokeskusten opintotoiminnan yksikköhinta vuonna 2024 on 166,77 euroa (sis. alv)/opetustunti. Vuoden 2016 rahoituksesta alkaen opintokeskusten käyttökustannusten valtionosuuspohjaan ja yksikköhinnan laskentaan otetaan mukaan myös opintokerhotoiminnan kustannukset, mistä syystä opintokerhotunteja ei enää vuodesta 2016 alkaen rahoiteta erillisellä rahoituksella. Opintokerhotoiminta jatkuu opintokeskusten pedagogisena menetelmänä.

6.7.2. Rahoituksen määräytyminen

Opintokeskusten vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön ko. opintokeskukselle vahvistama opetustuntien määrä opetustuntien yksikköhinnalla.

Valtionosuus opintokeskuksen ylläpitäjälle on 65 % valtionosuuden laskennallisesta perusteesta ja se myönnetään erillisellä opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa opintokeskusten opetustuntimäärät siten, että opintokeskusten välinen suhteellinen osuus jaettavissa olevista opetustunneista pysyy vuosittain samana. Opintokeskukselle vahvistettavien opetustuntien määrä ei voi kuitenkaan ylittää opintokeskuksen kolmen vuoden toteutuneiden opetustuntien keskiarvoa. Mikäli opintokeskuksen kolmen vuoden toteutuneiden tuntien keskiarvo jää alle myönnettävissä olevan suorittemäärän, opistolle myönnetään korkeintaan keskiarvon mukainen määrä suoritteita. Mahdollisesti näin vapautuvat tunnit jaetaan muille opintokeskuksille. Johtuen Covid-19 -poikkeusoloista käytetään rahoituksen laskennassa vuosien 2018, 2019 ja 2022 toteutuneiden opetustuntien keskiarvoa. Valtion talousarvioesityksessä määritellään vuosittain jaettavissa olevien valtionosuuteen oikeuttavien opetustuntien enimmäismäärä.

Maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyt koulutuksen rahoitus

Vuoden 2022 alusta lukien maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyt koulutuksen valtionosuusrahoitus erotetaan oppilaitoksien suoritekiintiöistä omaksi kokonaisuudekseen vapaan sivistystyön rahoitusjärjestelmässä. Järjestetty kotoutumiskoulutus ei siten enää vähennä yleisen vapaan sivistystyön suoritekiintiön määrää (912/2021). Maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyt koulutuksen valtionosuusprosentti on 100%. Suoritepäätökset tehdään kuitenkin valtion talousarvion rajoissa. Vuodelle 2024 vahvistetun kotoutumiskoulutuksen opetustuntien määrän valmistelussa perustana on ollut vuoden 2022 suoritteet.

Ukrainasta tulleiden kielikoulutukseen myönnetään 100 prosentin valtionosuus, mikäli heille on laadittu kotoutumissuunnitelma, johon koulutus on hyväksytty. Vapaan sivistystyön kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyille koulutukselle on tähän tarkoitukseen myönnetty lisärahoitusta vuodelle 2024.

Vuoden 2024 rahoituksessa kaikki vuoden 2022 toteutuneet Ukraina-suoritteet on rahoitettu siltä osin kuin niille ei oltu myönnetty lisärahoitusta vuonna 2022. Osa oppilaitoksista saivat Ukraina-suoritteet katettua lisärahoituksella jo vuonna 2022. Tämän lisäksi myös ennakollista lisärahoitusta jaetaan. Ennakollisesti myönnettävän lisärahoituksen peruste muodostuu vuoden 2023 ukrainalaisten suoriteteumasta sekä arvioista, siltä osin kun ne ylittävät vuodelle 2024 myönnettävän kotoutumiskoulutuksen normijärjestelmän mukaisen rahoituksen suoritetason. Suhteuttamiskerroin on 0,33.

Suoritepäätös on ennakollinen ja sillä myönnetyt lisäsuoritteet kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyille koulutukselle Ukrainasta tulleiden kielikoulutustarpeeseen tarkistetaan lokakuussa 2024 tehtävällä päätöksellä 1.1.-31.7.2024 suoriteteuman ja syyslukukauden arvioidun suoritetarpeen perusteella. Suoritepäätökset tehdään kuitenkin valtion talousarvion rajoissa.

Marraskuussa 2023 annetun suoritepäätöksen lisärahoituksen piiriin pääsivät ne oppilaitokset, joilla oli Ukrainasta tulleita opiskelijoita kirjoilla 20.9.2023 ja jotka ilmoittivat tarvitsevansa lisärahoitusta voidakseen vastata Ukrainasta tulleiden kielikoulutustarpeeseen.

Raportti opintokeskusten yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

Lisätietoja antaa tarvittaessa Josefina Forsblom 029 533 1625 (kansanopistot ja kansalaisopistot) ja Seppo Hänninen (kesäyliopistot, liikunnan koulutuskeskukset, opintokeskukset)

029 533 1598